

Restauratie

Ten behoeve van de restauratie van de overgebrachte huizen moest een voorraad van verschillende soorten stenen, tegels, dakpannen, plaveisel, oud hout, deuren en kozijnen worden aangelegd. In de eerste jaren van de opbouw van het museum is veel tijd en aandacht besteed aan het verzamelen van deze materialen: een museummedewerker ging op pad om partijen van dit steeds schaarser wordende bouw materiaal bij slopers op te kopen. Zo kon het museum een goede voorraad opbouwen van steeds schaarser en kostbaarder wordende materialen. Tijdens het bouwen van het museum werd die voorraad regelmatig aangevuld. Dankzij het feit dat reeds in een vroeg stadium was begonnen met het verzamelen van oude bouwmaterialen en architectuurfragmenten kon het museum gedurende het hele bouwproces zo goed als zonder problemen doorgaan met het restaureren van de huisjes. Bij de restauratie werd er van uitgegaan dat er zoveel mogelijk oorspronkelijk materiaal werd gebruikt. Daarom werden zo veel en zo groot mogelijke fragmenten overgebracht – hele wanden, bedschotten, enzovoorts – omdat was gebleken, dat hoe groter de overgebrachte onderdelen, hoe meer oorspronkelijk materiaal behouden kon blijven. Bovendien bevatten deze grote fragmenten vaak aanwijzingen over vroegere verbouwingen: tot ongeveer 1950 werd er bij een verbouwing zo zuinig met het afkomende hout omgesprongen, dat bijna alles opnieuw werd gebruikt.

Bij herbouw van een pand werd meestal eerst de houten binnenbetimmering geplaatst; daar omheen werden de muren gemetseld of de muurfragmenten gezet. Hier de herbouw van een pand uit Hoorn, waar eerst de tussenwand en bedstedewand waren geplaatst, 1973.

Het schillen van de daksparren voor de boerderij uit Zuiderwoude.

Achter de opslagloods werd de voorraad oude stenen en dakpannen bewaard, 1976.

In de schilderswinkel van het Buitenmuseum mengden de museumschilders de verven en voerden zij kleine schilderwerken uit, 1979.

De panden op het Buitenmuseum werden in de oorspronkelijke kleuren geschilderd. Daartoe werd van ieder huis een documentatie aangelegd van de aangetroffen kleuren, zodat de schilder de juiste kleuren kon mengen, 1979.

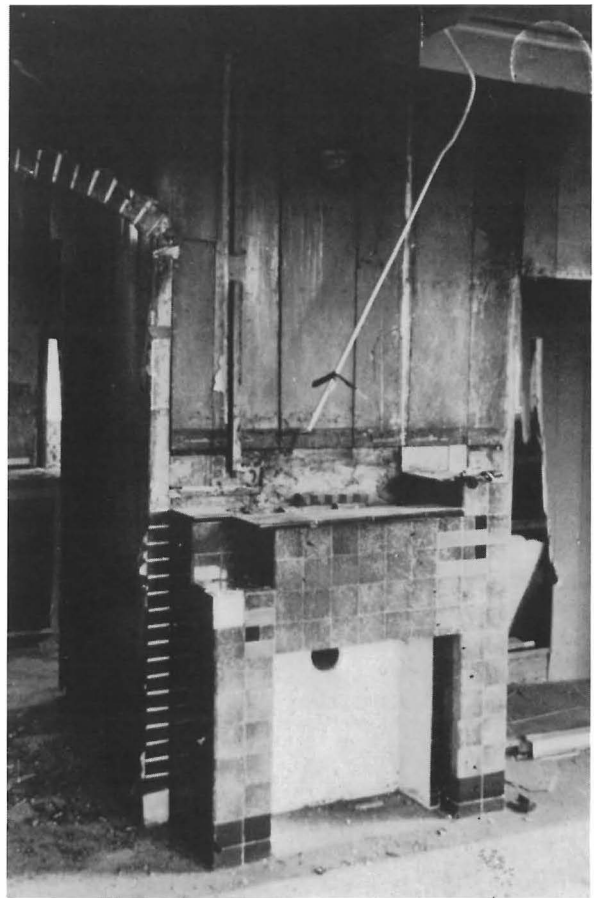
Het metselen van de vlechtingen in de voorgevel van het pandje uit Moddergat, 1973.

Aan het begin van de jaren '70, toen er nog maar enkele panden waren herbouwd in het Buitenmuseum, koos het museum als uitgangspunt voor de restauratie, dat de huizen zouden worden teruggebracht in de toestand van omstreeks 1900. Bij verwerving en herbouw lag niet zozeer de nadruk op bouwkundige aspecten, als wel op de bewoningsgeschiedenis, waarbij interviews met oud-bewoners de nodige informatie moesten leveren. Dat betekende dat er niet terug-gerestaureerd werd naar de situatie, die bij de oorspronkelijke bouw van een pand bestond, maar dat aan de hand van de bewoningsgeschiedenis een bepaalde historische situatie werd gekozen. Bij het opmeten waren meestal de recente verbouwingen met materialen als triplex en zachtboard verwijderd, zodat de toestand van vóór 1930 tevoorschijn kwam. Wat niet in het huis werd aangetroffen, werd er ook niet aan toegevoegd, tenzij er voldoende zekere bouwsporen werden aangetroffen, die het besluit rechtvaardigden bijvoorbeeld een eertijds verdwenen schoorsteen weer aan te brengen. Zo'n besluit moest overigens heel behoedzaam worden genomen, omdat er van plaats tot plaats verschillen in bouwwijze en detaillering voorkwamen. Doordat de museummedewerkers in veel verschillende plaatsen in het Zuiderzeegebied opereerden, kregen zij een scherp oog voor deze plaatselijke verschillen. Het bleek daarom een hachelijke zaak een schoorsteenmantel van onbekende herkomst te gebruiken. Alleen als er exacte

aanwijzingen bestonden of een voorbeeld in een vergelijkbaar huis aanwezig was, werd besloten tot het aanbrengen van een dergelijke toevoeging. De collectie architectuurfragmenten, die sinds 1950 was bijeengebracht, werd daardoor minder intensief gebruikt, dan oorspronkelijk was verwacht. De restauratie van ieder pand stelde problemen die om een eigen oplossing vroegen, want het ene huis had bijvoorbeeld een slechte kapconstructie, terwijl in een ander pand het bedschoot niet meer compleet aanwezig was. Bij de herbouw gold geen dogma over de enig juiste manier van restaureren; daardoor behielden de verschillende panden hun eigen karakter en brachten daarmee de nodige variatie in het Buitenmuseum.

Op basis van aangetroffen bouwsporen werd een andere schoorsteenmantel aangebracht (foto links), die in overeenstemming is met de periode waarin het interieur ingericht zal worden, 1983.